

การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่

The Development of Coaching and Mentoring Supervision to Enhance Learning Management in 21st Century in the Service Area of the Office of the Basic Education Commission in Chiang Mai Province

วชิรา เครือคำอ้าย¹ และ ขวลิต ขอดศิริ²

Wachira Kruekamai¹ and Chawalit Kodsiri²

Received 22 พ.ย. 61 & Retrieved 8 เม.ย. 62

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการนิเทศฯ 2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศฯ 3. การทดลองรูปแบบการนิเทศฯ 4. การประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อรูปแบบการนิเทศผ่านผู้เชี่ยวชาญได้นำมาทดลองใช้กับสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กลุ่มตัวอย่างรวม จำนวน 60 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศก์ และผู้รับการนิเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกผลการวิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกผลการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง แบบบันทึกการรับการนิเทศ แบบตรวจสอบพฤติกรรมกรรมการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง และแบบประเมินรูปแบบการนิเทศฯ นำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและพรรณนาความ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ได้รูปแบบการนิเทศ ชื่อว่า “ดับเบิลพีแอลซีเอ พลัส (PPLCA Plus) ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ หลักการ เงื่อนไขสำคัญ และองค์ประกอบของรูปแบบมี 5 องค์ประกอบ คือ 1. ขั้นเตรียมความรู้ก่อนการนิเทศ (Preparing: P) 2. ขั้นวางแผนและออกแบบการนิเทศ (Planning: P) 3. ขั้นเรียนรู้และแลกเปลี่ยนในการปฏิบัติการนิเทศ (Learning and Sharing: L) 4. ขั้นการนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring: C) 5. ขั้นสะท้อนคิดหลังการนิเทศ (After Action Review: A) และเกิดข้อค้นพบ (Body of Knowledge) ระหว่างการวิจัย คือ การน้อมนำหลักการทรงงานและศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 (King Bhumibol's Science) มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติในทุกๆ องค์ประกอบ เพิ่มเติมรูปแบบการนิเทศ คือ พลัส (Plus) ผลการใช้รูปแบบการนิเทศ พบว่า ผู้รับการนิเทศสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พร้อมนำมาใช้ในการสอน ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 83.33 ส่วนผลการตรวจสอบพฤติกรรมกรรมการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง จากผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศ พบว่า อยู่ในระดับมาก เช่นกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73, 2.80 (จากค่า

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

¹ Assistant Professor Dr., Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University.

² อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

² Lecturer in Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University.

เฉลี่ย 3 ระดับ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55, 0.48 สำหรับประเด็นที่มึความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ การร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

คำสำคัญ: การนิเทศการศึกษา การชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The purposes of this research were fourfold. The first is to research need analysis of the development of coaching and mentoring supervision to enhance learning management in 21st century in the Service Area of the Office of the Basic Education Commission in Chiang Mai Province. The second is to develop coaching and mentoring supervision. The third is to do experiment of supervision and the last is to assess the pattern of supervision. There are 4 steps in the process of developing supervision: study the need for preparing the supervision, develop the pattern of supervision by using coaching and mentoring supervision, demonstrate the supervision, and assess the supervision. This research was done by using coaching and mentoring supervision in 3 different schools: small, medium, and large. The Stratified Random Sampling was used to choose the target groups consisting of 30 school executives or supervisors and 30 teachers who were in supervision. The experimental instruments consisted of document analysis records, questionnaires, interviews, assessment of learning management plan, coaching and mentoring supervision records, receiving supervision records, coaching and mentoring supervision's advising behavior checklist, assessment of supervision pattern, and focus group discussion. For qualitative data analysis, the data were analyzed and described in descriptive writing. For quantitative data analysis, the data obtained were analyzed by using percentage, mean, and standard deviation. The findings of the research "The Development of Coaching and Mentoring Supervision to Enhance Learning Management in 21st Century in the Service Area of the Office of the Basic Education Commission in Chiang Mai Province" or (PPLCA Plus) adapted from instructional system called ADDIE Model became the pattern of supervision. The pattern consists of 3 main parts: principles, key conditions, and 5 components of supervision's pattern which are Preparing (P), Planning (P), Learning and Sharing (L), Coaching and Mentoring (C), After Action Review (A). Besides, 5 experts agreed that there are correlations between index of consistency and the supervision. Moreover, using this supervision, it was found that Plus apply the King Bhumibol's work principles, science and philosophy in different situations. Furthermore, teachers who were in supervision can plan their learning management in 21st century in very satisfying level (83.33%) and it can be recorded after launching clearly and effectively. For coaching and mentoring supervision's advising behavior checklist, it was in high level, the supervision can be done more than twice a month. Lastly, both supervision and teachers agree that the vital points are the cooperation of planning the goal of learning management and giving chance to teachers for having knowledge sharing.

Key words: Educational Supervision Coaching and Mentoring Learning Management in 21st Century and Professional Learning Communities

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 พบว่าการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน อาทิ การเปลี่ยนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ รวมถึงการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ที่ต้องให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับตัวในมิติสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต นอกจากนี้ยังพบว่าทักษะแห่งอนาคตในศตวรรษที่ 21 ได้ถูกผลักดันเข้าสู่ระบบการศึกษาในหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องยึดหลักผลลัพธ์ทั้งในแง่ของความรู้ในวิชาแกนและทักษะแห่งศตวรรษใหม่เป็นผลลัพธ์ที่ประเทศ โรงเรียน สถานที่ทำงานและชุมชนต่างเห็นคุณค่าทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยเตรียมความพร้อมให้นักเรียนรู้จักคิด เรียนรู้ ทำงาน การแก้ปัญหา การสื่อสาร และความร่วมมือในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต (Bellanca & R. Brandt, 2011: 210-236) ตลอดจนในเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์พื้นฐานคือการจัดการศึกษาให้คนในชาติเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขตามปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO โดยในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกประเทศได้มีการพัฒนาและใช้หลักสูตรการศึกษาที่มีเป้าหมายให้นักเรียนได้ Learn to know Learn to be Learn to do เพื่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในฐานะพลเมืองของชาติ และ Learn to live together เพื่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในฐานะพลโลก (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) และพบว่าในปัจจุบันการศึกษามีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การแพทย์ การเกษตร สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อม การพัฒนาการศึกษาจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเช่นกัน อาทิ ด้านการบริหารการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการนิเทศการศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

การพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน หรือประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยกระบวนการ

นิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน ทั้งนี้เพราะการนิเทศเป็นการช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน และส่งเสริมเพื่อให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ดังที่ เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2552: 21-22); ดารณีย์ พยัคฆ์กุล และวีระศักดิ์ ชมภูคำ (2559: 166); ปนัดดา หมอยา และธรรินธร นามวรรณ (2561: 53) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูมีบทบาทหน้าที่หลักสำคัญในระบบโรงเรียน นับตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบันนั้นได้มีการปรับเปลี่ยนจุดเน้นที่แตกต่างกันในแต่ละยุคสมัยการปรับเปลี่ยนนั้นจึงมีจุดมุ่งหมายที่ตรงกันก็คือ การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีมาตรฐานและยกระดับคุณภาพมากขึ้น และเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจ เนื่องจากการนิเทศการศึกษาเป็นการกระตุ้นความคิดให้เกิดกับครู ดังนั้น โรงเรียนจึงมีความต้องการจำเป็นที่ได้รับนิเทศเพื่อพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่สูงขึ้น จึงทำให้ครูผู้สอนเป็นครูผู้มีความรู้และมีสมรรถนะ ซึ่งมีงานวิจัยจำนวนมากที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนหรือสถานศึกษา ที่สามารถชี้ให้เห็นว่า ครูมีการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ มีอิทธิพลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ส่วนกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการนิเทศการศึกษาให้ เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาจนเกิดการ พัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและส่งผลถึงความเป็นมืออาชีพในที่สุด ซึ่งการนิเทศจะเกิดขึ้นโดยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันนั้นไม่ใช่เพียงให้คนมาคอยชี้แนะให้ทำงานอยู่ตลอดเวลา กอปรกับในปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนไป ความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอน การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นใหม่ๆ ตลอดเวลา การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องทันต่อสภาพบริบทของสังคมโลก ด้วย รวมทั้งการนิเทศจากผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ จึงจะช่วยให้แก้ไขปัญหานั้นได้สำเร็จจุล่ง นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาในด้านการวิจัย การเรียนรู้ของมนุษย์ การทำงานของสมอง ทำให้การจัดการศึกษาต้องหันมาสนใจในเรื่องเหล่านี้มากยิ่งขึ้น เกิดทฤษฎีการเรียนรู้มากมายที่จะต้องนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม เช่น การเรียนรู้ที่สอดคล้องวิถีการเรียนรู้หรือการทำงานของสมอง (Brain-based Learning) ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligence) ตามแนวคิดของการ์ดเนอร์ (Gardner) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และการพัฒนา

ทักษะการคิดระดับสูง ตามแนวคิด / ทฤษฎีการเรียนรู้ของ เบนจามิน บลูม และคณะ (Bloom's Taxonomy of Learning Domains) ที่จำแนกจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) 2) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) และ 3) ด้านเจตพิสัย (Affective Domain) ซึ่งเป็นที่ยอมรับในด้านการศึกษาและใช้กันอย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นประเด็นสำคัญที่ว่า ปัญหาทางด้านการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใน จังหวัดเชียงใหม่ จำเป็นต้องมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล โดยใช้การวิจัยเป็นตัวขับเคลื่อนการปฏิรูป การศึกษา ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบให้ เชื่อมโยงและสะท้อนมุมมองการนิเทศการศึกษา ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและ ระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ จึงเป็นเรื่องเร่งด่วน สำคัญและ จำเป็น อันเป็นการชี้แนะสังคมด้วยกระบวนการนิเทศ โดย เฉพาะผู้นิเทศเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ต้องนำพาการ ศึกษาไทยให้ก้าวไกลและนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดคือ พัฒนา ผู้เรียน อันเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อทดลองรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่
4. เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่

บททวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและ ระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการ ศึกษา มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) แนวคิด ทฤษฎี และ หลักการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา (Cogan, 1973); วชิรา เครือคำอ้าย, 2558) 2) เทคนิคการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Mink, Owen and Mink, 1993) 3) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางด้านการนิเทศการศึกษา 4) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Sergiovanni, 1994; Senge, 1990; วิจารณ์ พานิช, 2555) และ 5) รูปแบบ ระบบการออกแบบการสอนเชิงระบบ (Banathy, 1968; Dick and Carey, 1985; Gertach and Ely, 1980; Merrill et al., 1996; Richey 1986; ถนอมพร เลหาจรัสแสง, 2561)

สรุป การสร้างความสมดุลของมิติการศึกษา นับว่า กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ให้ความสำคัญในการ พัฒนาคูและผู้เรียนอย่างแท้จริง เพราะหัวใจของการ นิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงนอกจากจะ ดูแล ให้คำแนะนำครูอย่างใกล้ชิดแล้ว ครูต้องได้รับการ พัฒนาในหน้าที่การงาน และต้องก้าวเข้าสู่ความเป็นบุคคล มีอาชีพทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ ทักษะที่สำคัญและ จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และการมีเครือข่ายในเวทีชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางด้านการนิเทศการศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้ เรียนให้เป็นคนคุณภาพ เป็นบุคคลที่พร้อมในการเรียนรู้ และเตรียมประกอบอาชีพในอนาคต วิธีการที่จะช่วยพัฒนา ครูให้เป็นไปตามเป้าหมายได้นั้น จำเป็นต้องนำรูปแบบการ นิเทศการศึกษานำวิธีการเชิงระบบ (System Approach) มาใช้ เป็นเข็มทิศ นำทาง เพื่อพร้อมเผชิญกับความ เปลี่ยนแปลงในโลกแห่งการเรียนรู้ทั้งในปัจจุบันและ อนาคต

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา (Research

& Development: R&D)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ สถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ จำนวน 658 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนวัดสันกลางเหนือ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนบ้านเมืองกัต อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนพุทธโสภณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีตัวแทนผู้ให้ข้อมูล จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา / ผู้นิเทศก์ จำนวน 30 คน และผู้รับการนิเทศ จำนวน 30 คน

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นศึกษาความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Research: R₁ = Analyze) ประกอบด้วย

1). กำหนดกรอบจากการศึกษา แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาและกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา

2). ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา เทคนิคการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การออกแบบการสอนเชิงระบบ

3). จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ จากตัวแทนผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อสำรวจความต้องการการรับการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง และรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ข้อมูลพื้นฐานของผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศ เพื่อเตรียมการอบรมให้ความรู้และทักษะก่อนที่จะดำเนินการนิเทศ การจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มทั้งหมด

60 คน

4). ดำเนินการรวบรวมข้อมูลการศึกษาความต้องการจำเป็น จากผลการวิเคราะห์เอกสาร การสนทนากลุ่ม และจากแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศ

2. ขั้นพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Development: D1 = Design & Development)

1). นำผลที่ได้จากการศึกษาความต้องการจำเป็นมาพัฒนารูปแบบการนิเทศฯ ประกอบกับศึกษาหลักการของ การออกแบบการสอนเชิงระบบของ ADDIE ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์ (Analysis) 2) ขั้นตอนการออกแบบ (Design) 3) ขั้นตอนการพัฒนา (Development) 4) ขั้นตอนการทดลองใช้ (Implement) และ 5) ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation) มาสังเคราะห์เนื้อหา เพื่อกำหนดแนวคิดของการพัฒนารูปแบบการนิเทศ กระบวนการ เป้าหมาย โครงสร้างของรูปแบบการนิเทศ (เงื่อนไขสำคัญและองค์ประกอบ)

2). ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศ โดยตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินความเที่ยงตรง ของรูปแบบการนิเทศด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติการ จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศ จำนวน 5 คน

3). การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศกับผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศ ในโรงเรียนที่มีสภาพบริบทที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ 1 ให้ผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศ จำนวน 6 คน ดำเนินการใช้รูปแบบการนิเทศ และตรวจสอบความชัดเจน ความเหมาะสมของภาษาที่นำมาใช้ ลำดับขั้นตอนการพัฒนา เครื่องมือที่นำมาใช้ และระยะเวลา จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข และทดลองใช้ครั้งที่ 2 กับผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศ จำนวน 4 คน ปฏิบัติตามขั้นตอนของการดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปทดลองใช้ในภาคสนาม

3. ขั้นทดลองรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Research: R₂ = Implement)

1). ผู้นิเทศก์ และผู้รับการนิเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

นำรูปแบบการนิเทศ “ดับเบิลพีแอลซีเอ พลัส” (PPLCA Plus) ไปใช้ปฏิบัติจริงในภาคสนาม ขณะดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศในองค์ประกอบที่ 1-5 (PPLC Plus) ได้ข้อค้นพบจากการดำเนินการให้นำไปสู่การนิเทศอย่างสำเร็จและเป็นสุข ด้วยความน้อมนำหลักการทรงงานของ ศาสตราจารย์บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 (King Bhumibol’s Science) มาปฏิบัติ โดยในแต่ละองค์ประกอบได้นำลักษณะเด่นของหลักการทรงงานมาประยุกต์ใช้แตกต่างกัน

2). ศึกษาผลการใช้รูปแบบ “ดับเบิลพีแอลซีเอ พลัส” (PPLCA Plus) โดยวิเคราะห์ข้อมูลจาก 1. แบบทดสอบด้านความรู้ก่อนและหลังการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง 2. แบบสัมภาษณ์ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง 3. แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 4. เครื่องมือการสังเกตการสอนเพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พร้อมกับแบบบันทึกหลังสอน 5. แบบบันทึกผลการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง 6. แบบบันทึกการรับการนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง และ 7. แบบตรวจสอบพฤติกรรมกรชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง

4. ขึ้นประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Development: D₂ = Evaluate) นำผลการวิเคราะห์จากการใช้รูปแบบการนิเทศ “ดับเบิลพีแอลซีเอ พลัส” (PPLCA Plus) มาพิจารณาร่วมกับแบบประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (ในประเด็นความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความครอบคลุม) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลังจากที่นำรูปแบบการนิเทศมาใช้ในภาคสนาม และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ได้รูปแบบการนิเทศ “ดับเบิลพีแอลซีเอ พลัส” (PPLCA Plus) ที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ขึ้นศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง

ประกอบด้วย แบบบันทึกผลการวิเคราะห์เอกสาร แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ซึ่งข้อคำถามแต่ละข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.67-1.00

2. ขึ้นพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ประกอบด้วย แบบตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการนิเทศโดยผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการตรวจสอบดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบการนิเทศจากผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติการ ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ซึ่งข้อคำถามแต่ละข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00

3. ขึ้นทดลองรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือการสังเกตการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แบบบันทึกผลการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง แบบบันทึกการรับการนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง แบบตรวจสอบพฤติกรรมกรชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงสำหรับผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ซึ่งข้อคำถามแต่ละข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.67-1.00

4. ขึ้นประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ประกอบด้วย แบบประเมินรูปแบบการนิเทศสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันประเมินใน 4 ด้าน คือ 1) ความเป็นประโยชน์ 2) ความเป็นไปได้ 3) ความเหมาะสม และ 4) ความครอบคลุม เป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) โดยแบบประเมินรูปแบบการนิเทศได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ซึ่งข้อคำถามแต่ละข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการบันทึกผลการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้ 1) ค่าร้อยละจากแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และการบรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือการสังเกตการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ 2) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากแบบทดสอบด้านความรู้ก่อนและหลังการอบรม (Pre-test and Posttest) แบบบันทึกผลการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง แบบบันทึกการรับการนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง แบบตรวจสอบพฤติกรรมการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง แบบประเมินรูปแบบการนิเทศจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่วนแบบตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการนิเทศใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการเพื่อเตรียมพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Analyze = R_1)

จากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีความต้องการจำเป็นที่นำมาสู่การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง 4 ประเด็น ดังนี้ 1) สภาพการจัดการเรียนรู้ ครูได้ใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Co-operative) การสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry based Learning) การใช้กิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ฯลฯ แต่มีครูบางคนมีความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะและเทคนิคการสอนน้อย/ไม่ชัดเจน จึงทำให้ไม่สามารถเลือกเทคนิคการสอนมาใช้ได้อย่างเหมาะสม สำหรับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องการให้เกิดนั้นพบว่า ครูและผู้เรียนต้องเรียนรู้ร่วมกัน โดยครูต้องไม่เป็นผู้สอนหรือผู้ให้ฝ่ายเดียว แต่ควรมุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดและกระตุ้นการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อความเป็นสากล รวมถึงการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นต้น ดังนั้นครูผู้รับการนิเทศต้องการรับการพัฒนา ในลักษณะการอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสอนที่ประสบความสำเร็จ การจัดการเรียนรู้

แบบกระตือรือร้น (Active Learning: AL) ตลอดจนนำเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ ที่คำนึงถึงลักษณะความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เพื่อปรับใช้ในการสอนของตน 2) สภาพการณ์เทศการการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีการนิเทศภายในจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ได้แก่ หัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ฝ่ายวิชาการและผู้บริหารสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา แต่การนิเทศการจัดการเรียนรู้อย่างไม่ทั่วถึงและไม่เป็นระบบ ทำให้การปฏิบัติเป็นลักษณะงานทั่วไปมากกว่าการนิเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนา ซึ่งการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้เป็นนั้นพบว่า การนิเทศออนไลน์ การนิเทศผ่านการใช้ไลน์ เฟสบุ๊ก สามารถนำมาช่วยได้ โดยร่วมกับการนิเทศในลักษณะการพบปะ เผชิญหน้า (Face to Face) แต่ควรต้องมีแบบฟอร์มหรือแบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครู โดยระบุทิศทาง เป้าหมายที่ชัดเจน และมีการติดตามผลเป็นระยะๆ 3) รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งเน้นการนำมาใช้ประโยชน์ได้จริงและให้เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ปฏิบัติโดยไม่เพิ่มภาระของครู ขณะเดียวกันรูปแบบการนิเทศควรมีหลักการ เป้าหมาย กระบวนการที่ชัดเจน มีเครื่องมือ สื่อมัลติมีเดีย หรือนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ครู ผู้รับการนิเทศสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้ โดยคำนึงถึงนโยบายการศึกษาชาติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษาและจรรยาบรรณวิชาชีพครู และ 4) การนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring) ควรสามารถช่วยแก้ไขปัญหามานagementการจัดการเรียนรู้ได้อย่างตรงจุด และการสนับสนุนความรู้ด้านนวัตกรรมใหม่ๆ ในการจัดการสอน รวมถึงนำเทคนิควิธีการนิเทศที่สนับสนุนให้เกิดการเปิดใจยอมรับระหว่างผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศ เพื่อร่วมกันพัฒนาการนิเทศภายในให้เกิดความยั่งยืนต่อไป ดังนั้นจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ที่ต้องเติมเต็มและพัฒนาให้กับกลุ่มตัวอย่างก่อนที่จะนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการนิเทศฯ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2) การให้ความรู้การนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง และ 3) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลโดยใช้ระบบการนิเทศภายใน ซึ่งมีรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศฯ (Design & Development = D₁)

ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงได้รูปแบบการนิเทศ ชื่อว่า “ดับเบิลพีแอลซีเอ พลัส” (PPLCA Plus) ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ หลักการ เจือปนใจสำคัญ และองค์ประกอบของรูปแบบ โดยมี 5 องค์ประกอบ คือ 1. ขั้นเตรียมความรู้ก่อนการนิเทศ (Preparing: P) 2. ขั้นวางแผนและออกแบบการนิเทศ (Planning: P) 3. ขั้นเรียนรู้และแลกเปลี่ยนในการปฏิบัติการนิเทศ (Learning and Sharing: L) 4. ขั้นการนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring: C) และ 5. ขั้นสะท้อนคิดหลังการนิเทศ (After Action Review: A) และเกิดข้อค้นพบที่สำคัญ (Body of Knowledges) ในระหว่างการวิจัย คือ การน้อมนำหลักการทรงงานและศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 (King Bhumibol's Science) มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติในทุกๆ องค์ประกอบ เพิ่มเติมรูปแบบการนิเทศ คือ “พลัส” (Plus) โดย 5 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ขั้นเตรียมความรู้ก่อนการนิเทศ (Preparing: P) ได้ศึกษา วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อนำมาสู่พัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ชัดเจน ผู้นิเทศก์ ต้องสร้างแรงบันดาลใจให้กับครู ผู้รับการนิเทศ ให้เกิดจากแรงจูงใจภายในมากกว่าแรงจูงใจภายนอก สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ของ มัลคอม เอส. โนลส์ (Knowles, M. S., 1989) และการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันร่วมกับครู ผู้รับการนิเทศ โดยเฉพาะแผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งแตกต่างกับการนิเทศโดยทั่วๆ ไป ที่ใช้เครื่องมือในการสังเกตการสอนแบบเดียวกันในทุกเทคนิคการสอน ดังนั้น ผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศจำเป็นต้องเข้าใจเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ และเครื่องมือสังเกตการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแผนนั้นๆ ก่อนการสอน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ก่อนที่จะดำเนินการในขั้นต่อไป จากการนำรูปแบบการนิเทศที่ได้พัฒนาขึ้นและนำไปสู่การปฏิบัติจริงในภาคสนาม พบว่า ครูทุกคนได้ดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบ โดยสามารถบันทึกพฤติกรรมการนิเทศ

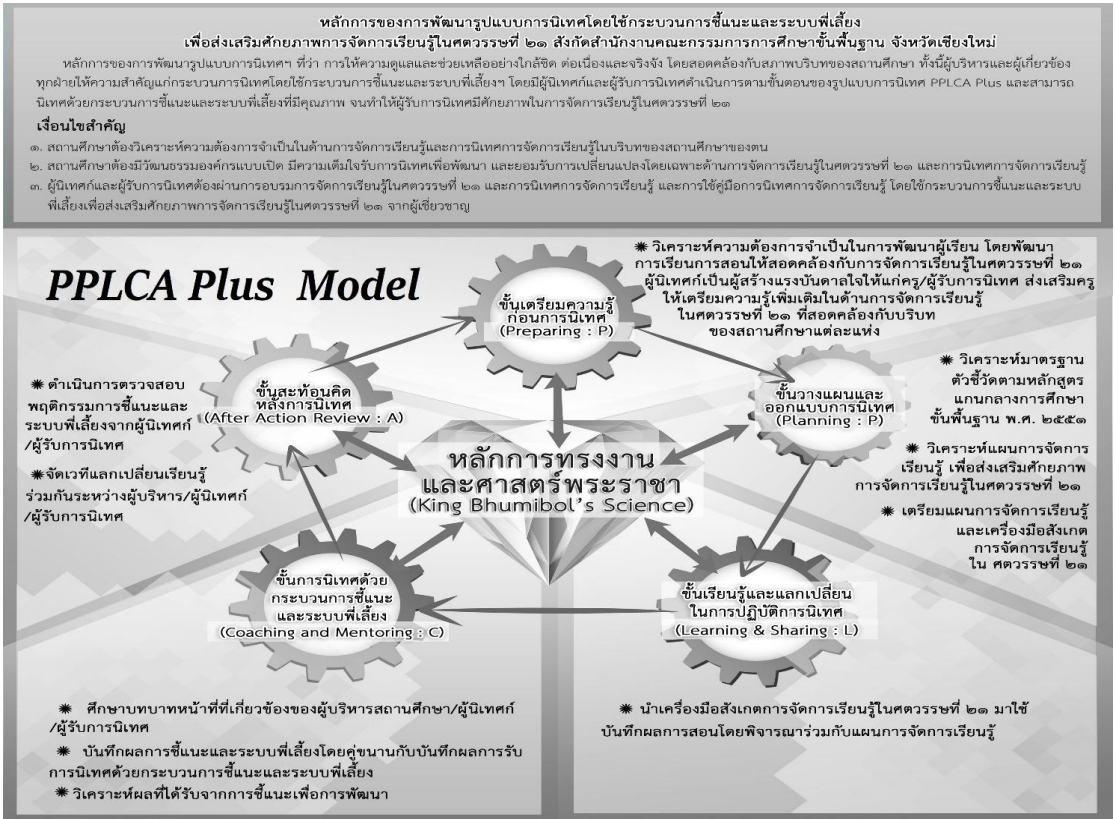
การจัดการเรียนรู้ได้ และมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง สำหรับผลการวิเคราะห์คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้พบว่า จากจำนวนครูผู้รับการนิเทศจำนวน 30 คน และผู้นิเทศก์ จำนวน 15 คน ในภาพรวมร้อยละ 80 ของครู ผู้รับการนิเทศ ได้ประเมินให้คะแนนตนเองในทุกๆ ด้าน จากรายการประเมิน 10 รายการ มากกว่าการประเมินโดยผู้นิเทศก์ ส่วนรายการที่ทั้งผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศมีความเห็นสอดคล้องกันและให้ระดับคุณภาพน้อย คือ ระบุสื่อที่นำมาใช้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรม และระบุขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้เหมาะสมกับเรื่องที่สอน ส่วนอีก 8 รายการ ให้คะแนนในระดับปานกลางและมาก องค์ประกอบ 2 ขั้นวางแผนและออกแบบการนิเทศ (Planning: P) ในขั้นนี้ต้องเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาความร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศก์กับผู้รับการนิเทศ และได้ชี้แจงให้เข้าใจตรงกันตามลำดับขั้นของการวางแผนและออกแบบการนิเทศ โดยต้องนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาจากองค์ประกอบข้อ 1 มาใช้เป็นฐานคิดในการวางแผนและออกแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ร่วมกัน ข้อสังเกตจากพฤติกรรมกรรมการนิเทศพบว่า มีเทคนิคการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บางเทคนิค เช่น เทคนิคการจัดการเรียนรู้ ประเภทการสร้างองค์ความรู้ (Constructivist Learning Process) ซึ่งสถานศึกษาต้องการรับการช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มเติม โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดใหญ่ ที่มีครูจำนวนมาก องค์ประกอบ 3 ขั้น เรียนรู้และแลกเปลี่ยนในการปฏิบัติการนิเทศ (Learning and Sharing: L) ในขั้นนี้เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาความร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศก์กับผู้รับการนิเทศ และได้ชี้แจงให้เข้าใจตรงกันตามลำดับขั้นของการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนในการปฏิบัติการนิเทศ โดยผู้นิเทศก์ได้นำเครื่องมือสังเกตการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาใช้ดำเนินการสังเกตการสอนในคาบเรียนนั้นๆ ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ข้อสังเกตจากแบบบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้เน้นการประเมินตามสภาพจริงมากกว่าการทดสอบ และการบันทึกควรบันทึกอย่างตรงไปตรงมา ไม่บันทึกเพียงให้ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อสะท้อนภาพของการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ปัญหาที่พบเกี่ยวกับ

ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ได้เสนอวิธีแก้ปัญหา คือ นำเทคนิคการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มากกว่า 1 เทคนิค มาใช้เพื่อสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แตกต่างกัน ส่วนด้านผลการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บรรลุเป้าหมายร้อยละ 97 มีเพียงร้อยละ 3 ที่ไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากการปรับเปลี่ยนผู้สอนระหว่างการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนนั้น องค์กรประกอบ 4 ชั้นการนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring: C) กำหนดให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศก์ ผู้รับการนิเทศ ได้ศึกษาทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ชัดเจนตามคู่มือและเครื่องมือการสังเกตการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ก่อนที่จะดำเนินการบันทึกผล การชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง และทำคู่มือร่วมกับบันทึกผลการรับการนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อนำผลดังกล่าวมาวิเคราะห์ร่วมกัน และนำข้อมูลจากผลที่ได้รับจากการชี้แนะมาดำเนินการพัฒนาต่อไป องค์กรประกอบ 5 ชั้นสะท้อนคิดหลังการนิเทศ (After Action Review: A) ในขั้นนี้ผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศดำเนินการตรวจสอบพฤติกรรมกรรมการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง จากแบบตรวจสอบพฤติกรรมกรรมการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) หลังจากที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงฯ เรียบร้อยแล้ว ซึ่งในขั้นตอนนี้จะเป็นการยืนยันถึงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ตามหลักการของรูปแบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งสองฝ่าย และที่สำคัญคือ การนำข้อมูลที่ได้รับจากการบันทึกในเครื่องมือมาอภิปรายร่วมกันในประเด็นต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเวทีในการดำเนินการจะกว้างขวางขึ้น โดยผู้เกี่ยวข้องทุกคนต้องเข้าร่วมเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนา ผลการดำเนินการพบว่า มีข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ โรงเรียนขนาดเล็กสามารถให้การสะท้อนคิดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้จำนวนบ่อยครั้งกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และให้การสะท้อนคิดในลักษณะที่ไม่เป็นทางการได้ดีกว่า เช่น ระหว่างมื้ออาหารกลางวัน หรือช่วงพักจากการสอน เป็นต้น สำหรับ Plus ที่เป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบนี้ เป็นส่วนที่บูรณาการจากกรอบนำหลักการทรงงานและศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

รัชกาลที่ 9 (King Bhumibol's Science) มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการใน 5 องค์ประกอบหลัก และเป็นการค้นพบจากข้อมูลที่ศึกษาระหว่างการนำรูปแบบการนิเทศฯ มาใช้ในสถานศึกษา โดยวิเคราะห์จากแบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ของผู้รับการนิเทศ แบบบันทึกผลการดำเนินงานตามกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศก์ และแบบบันทึกผลการรับคำชี้แนะตามกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ของครู ผู้รับการนิเทศ และจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศ ได้นำเสนอข้อมูลหลักการทำงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 ที่น้อมนำมาปฏิบัติระหว่างการใช้รูปแบบการนิเทศ จากที่กล่าวถึงในรายละเอียดของการพัฒนารูปแบบการนิเทศในข้างต้น ทำให้ได้รูปแบบการนิเทศ “ดับเบิลพีแอลซีเอ พลัส” (PPLCA Plus) ดังนี้

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ (Implement = R₂)

จากการนำรูปแบบการนิเทศไปใช้ปฏิบัติจริงในภาคสนามจากสถานศึกษา 3 แห่ง ประกอบด้วย ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ขนาดละ 1 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศก์ จำนวน 30 คน และผู้รับการนิเทศ จำนวน 30 คน โดยโรงเรียนนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ร่วมกันอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยมีข้อสังเกตว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง สามารถดำเนินการ PLC ในระดับสถานศึกษา ได้มากกว่าสัปดาห์ละ 2 ครั้ง และได้กำหนดเวลา PLC ที่ชัดเจน หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจ PLC ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ เมื่อครูต้องการเติมเต็มความรู้ ครู จะต้องไม่ทิ้งผู้เรียน แต่จะใช้วิธีที่หลากหลาย เช่น เชิญวิทยากรเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสถานศึกษา หรือดำเนินการในหยุดราชการ เช่น วันเสาร์-วันอาทิตย์ นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูส่วนใหญ่ (จำนวน 25 คน จาก 30 คน) ได้รับผลคะแนนประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ระหว่าง 26 – 30 คะแนนอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 83.33 และรายการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของครูที่ได้ระดับคะแนน

ภาพ 2 PPLCA Plus Model

ที่มา: วชิรา เครือคำอ้าย และ ขวลิขิต ขอดศิริ (2561: 307)

มากที่สุด คือ มืองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครบถ้วน และมีข้อเสนอแนะว่าคือ ควรมีการจัดนิทรรศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในระดับห้องเรียนและระดับสถานศึกษาอย่างเนื่อง สำหรับผลการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูผู้รับการนิเทศทุกคนสามารถจัดการเรียนรู้ได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และประเด็นที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีความเห็นสอดคล้องกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ ผู้รับการนิเทศได้นำข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศไปปรับปรุงแก้ไขในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

ตอนที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศ (Development: D₂ = Evaluate)

ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศนี้ได้มาจากการตรวจสอบจาก 1. ผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติการ และ 2. จากผลของแบบประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ในด้าน 1). ความ

เป็นประโยชน์ 2). ความเป็นไปได้ 3). ความเหมาะสม และ 4). ความครอบคลุมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศ ครูผู้รับการนิเทศ และศึกษานิเทศก์ และ 3. จากผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศในระยะที่ 3 ที่มาจากการดำเนินการระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งผลปรากฏว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ทุกประเด็นมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 แสดงให้เห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องกับของรูปแบบการนิเทศ โดยมีข้อสังเกตจากผู้เชี่ยวชาญคือ เล่มคู่มือและเครื่องมือการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ในศตวรรษที่ 21 มีประโยชน์และคุณค่าแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง หากมีเทคนิคการสอนใหม่ๆ ให้นำนักวิจัยเพิ่มข้อมูล ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก หรือ QR Code ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่วนผลการประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ในด้าน 1) ความเป็นประโยชน์ 2)

ความเป็นไปได้ 3) ความเหมาะสม และ 4) ความครอบคลุม จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพบว่า รูปแบบการนิเทศมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 สำหรับผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ “ดับเบิลพีแอลซีเอ พลัส” (PPLCA Plus) พบว่า ผลการประเมินความรู้ด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง มีคะแนนหลังการอบรมเพิ่มขึ้นทั้งของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศก์ และผู้รับการนิเทศ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศก์มีคะแนนหลังการอบรมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10.34 ส่วนผู้รับการนิเทศมีคะแนนหลังการอบรมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.67 ดังนั้น การอบรมเชิงปฏิบัติการฯ มีแนวโน้มช่วยพัฒนาให้ทั้งผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศมีความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ส่วนผลลัพธ์ของ 5 องค์ประกอบ +Plus ที่มาจากกรวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ประกอบกับผลการสรุปข้อมูลบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้รับการนิเทศสามารถบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ได้ชัดเจน อธิบายรายละเอียดได้อย่างมีเหตุมีผล รวมถึงในภาพรวมผลการจัดการเรียนรู้ของครูบรรลุตามเป้าหมาย สอดคล้องกับผลการตรวจสอบพฤติกรรมการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ที่พบว่าผู้นิเทศก์สามารถปฏิบัติกรนิเทศตามขอบข่ายที่กำหนด อยู่ในระดับมาก และสามารถช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้แก่ครูผู้รับการนิเทศ

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เมื่อนำรูปแบบไปใช้สะท้อนผลลัพธ์ คือ สามารถส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ได้ ตามบริบทของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน โดยแนวทางดังกล่าวมีความตรงตามหลักวิชาการที่สอดคล้องกับแนวคิดของ Dick and Carey, (1985); Knirk and Gustafson (1986:

23); Richey (1986: 96) and Seels and Glasgow (1990) ในเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของนักวิชาการ และนักศึกษานั้น มีการพัฒนาตามขั้นตอนของวิธีระบบ 5 ขั้นตอน ของ ADDIE Model คือ ขั้นตอนการวิเคราะห์ (Analysis) ขั้นตอนการออกแบบ (Design) ขั้นตอนการพัฒนา (Development) ขั้นตอนการทดลองใช้ (Implement) และ ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งสอดคล้องกับระบบการออกแบบรูปแบบการสอน ADDIE (ADDIE Model) ที่ใช้ในการออกแบบและพัฒนาระบบการเรียนการสอน และได้รับการยอมรับโดยทั่วไปว่าสามารถนำไปใช้ออกแบบการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ ที่ชื่อว่า “ดับเบิลพีแอลซีเอ พลัส” (PPLCA Plus) นี้ได้นำวิธีการออกแบบเชิงระบบของ ADDIE Model มาใช้เป็นฐานคิดในการวิจัย และดำเนินการด้วยวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) ประกอบด้วย ส่วนสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ หลักการ เงื่อนไขสำคัญ และองค์ประกอบของรูปแบบ 5 องค์ประกอบ และ Plus เป็นการน้อมนำหลักการทรงงานและศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 (King Bhumibol's Science) มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการขั้นตอนต่างๆ ใน 5 องค์ประกอบหลักร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดย Plus เป็นการค้นพบระหว่างกันนำรูปแบบการนิเทศฯ มาใช้ในสถานศึกษา และในทุกๆ องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศได้น้อมนำศาสตร์พระราชาก็ คือ หลักการมีส่วนร่วม (ทรงเป็นนักประชาธิปไตย ทรงเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมแสดงความคิดเห็น) และหลักภูมิสังคม ภูมิศาสตร์สังคมศาสตร์ (การพัฒนาใดๆ ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่าเป็นอย่างไร และสังคมวิทยา เกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน) มาใช้เป็นหลักในการปฏิบัติร่วมกัน และรูปแบบการนิเทศดังกล่าวที่สะท้อนจากคำพูดที่เกิดจากการปฏิบัติจริงของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ตลอดจนการดำเนินงานซึ่งสอดคล้องกับนักวิจัยของประเทศไทย อาทิ วรลักษณ์ ชูกำเนิด, เอกรินทร์ สังข์ทอง และชวลิต เกิดทิพย์ (2557) ที่กล่าวว่า รูปแบบ

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย ประกอบด้วยจุดเปลี่ยนผ่านจากระบบปิดสู่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่มีด้วยการขับเคลื่อนผ่านองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทยที่มีความสัมพันธ์ส่งผลกระทบต่อเนื่องกันอย่างเป็นเหตุและผลอย่างเป็นลำดับตามองค์ประกอบสำคัญ 6 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ชุมชนกัลยาณมิตรตามวิถีไทย ส่งผลให้เกิดความไว้วางใจและรับฟัง ภาวะผู้นำ เร้าศักยภาพ ทำให้เกิดการเผยแพร่ของผู้นำการเปลี่ยนแปลง วิสัยทัศน์เชิงศรัทธาร่วมทำให้เกิดพลังเข้มแข็งที่ศรัทธาร่วม ระบบเปิดแบบผนึกกำลังมุ่งสู่ผู้เรียน ทำให้เกิดการเผยแพร่เป็นเจ้าของงานการเรียนรู้ ระบบที่มเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่คุณภาพและจิตวิญญาณความเป็นครู ทำให้เกิดเจตจำนงร่วมพัฒนาวิชาชีพ และพื้นที่จากมุมมองของผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศ ซึ่งให้เห็นว่าแนวทางดังกล่าวมีความเหมาะสม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแนวทางดังกล่าวเป็นวิธีการปฏิบัติที่ส่งเสริมต่อวัฒนธรรมขององค์กรอีกด้วย เหมาะสำหรับผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศ ได้รับความเข้าใจในแนวทางดังกล่าว และควรนำไปใช้ในโรงเรียนของตนเอง สอดคล้องกับการจัดการเชิงพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศ เห็นว่าแนวทางนั้น มีความเป็นไปได้ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเป็นวิธีการปฏิบัติที่ผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในประเด็นความต้องการจำเป็นที่นำมาสู่การพัฒนาารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ใน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ สภาพการจัดการเรียนรู้จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันพบว่า มีการใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้ สำหรับการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน มีการนิเทศภายในจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ได้แก่ หัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ฝ่ายวิชาการและผู้บริหารสถานศึกษา / ผู้อำนวยการสถานศึกษา ตลอดจนมีการให้คำแนะนำสำหรับครูที่เข้ามาบรรจุใหม่หรือย้ายมาจากสถานศึกษาอื่น รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้มีประสบการณ์

ในการนิเทศ / ผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศ ต้องการให้เกิดการพัฒนาารูปแบบการนิเทศต้องมุ่งเน้นการนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง และให้เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ปฏิบัติโดยไม่เพิ่มภาระของครู และการนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง มีความต้องการในการพัฒนา ได้แก่ การให้คำปรึกษาเพื่อสามารถแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างตรงจุด การสร้างความศรัทธาในองค์กร และการสนับสนุนความรู้ด้านนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ใช้ในการจัดการสอน สำหรับข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่สำคัญ ยังคงตระหนักถึงความต่อเนื่องในการนิเทศมีการติดตามผลและการประเมินผลที่ชัดเจนตรงไปตรงมา มีบรรยากาศการนิเทศที่เป็นกันเอง เน้นการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเทคนิค รูปแบบกระบวนการสอนอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมความพร้อมด้านอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ให้มีใช้อย่างเพียงพอต่อความต้องการ รวมถึงนำเทคนิควิธีการนิเทศที่สนับสนุนให้เกิดการเปิดใจยอมรับระหว่างผู้นิเทศก์และผู้รับการนิเทศ เพื่อร่วมกันพัฒนาการนิเทศภายในให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สรุป และข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

การนำรูปแบบการนิเทศไปใช้ จำเป็นต้องให้ความสำคัญด้านการส่งเสริมทักษะการทำงานและอาชีพ และการนิเทศการศึกษาที่เชื่อมโยงกับการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ในระยะ 20 ปี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

การนำรูปแบบการนิเทศ “ดับเบิลพีแอลซีเอ พลัส” (PPLCA Plus) ไปใช้ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายได้ร่วมกันพัฒนาเครือข่ายการนิเทศการศึกษาที่เข้มแข็งมากขึ้น จำเป็นต้องประสานความร่วมมือจากผู้รับผิดชอบด้านการนิเทศการเรียนการสอนโดยตรงจากเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีเป้าหมายเดียวกันคือ พัฒนาครูคุณภาพและมีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีจากการสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) คณะครุศาสตร์ และ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (งบประมาณแผ่นดิน ปี 2560) โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในการสนับสนุนของทุกๆ ท่านไว้มา ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติก้อง สัจชัย. (2552). *การพัฒนา รูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน ที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดารณีย์ พยัคฆ์กุล และ วีระศักดิ์ ชมภูคำ. (2559). การพัฒนาสมรรถนะการนิเทศการศึกษาสู่ความเป็นศึกษานิเทศก์มืออาชีพ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*. 10(4), 161-174.
- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2561). *นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในยุคการเรียนรู้ 4.0*. เชียงใหม่: ตองสาม ดีไซน์.
- ปนัดดา หมอยา และ ธรินธร นามวรรณ. (2561). การพัฒนาระบบการนิเทศแบบสอนแนะในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร*. 15(69), 52-61.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี สฤษดิ์วงศ์
- วิชรา เครือคำอ้าย และ ขวลิท ขอดศิริ. (2561). “การพัฒนา รูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและ ระบบที่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ร่วมกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วิชรา เครือคำอ้าย. (2558). *ตำราการนิเทศการศึกษา*. เชียงใหม่: ส.การพิมพ์.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด, เอกรินทร์ สังข์ทอง และ ขวลิท เกิดทิพย์. (2557). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*. 12(2), 123-134.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมาตรฐานสากล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Banathy, B.H. (1968). *Instructional System*. Belmont, California: Fearow.
- Bellanca, J., and Brandt, R. (2011). *21st Century Skills: Rethinking How Students Learn*. Victoria: Hawker Brownlow Education.
- Cogan, M. (1973). *Clinical Supervision*. Boston: Houghton Mifflin.
- Dick, W., and Carey, L. (1985). *The Systematic Design of Instruction*. Scott: Foresman Pearson Publisher.
- Gerlach, V.S., and Ely, D.P. (1980). *Teaching and Media: A Systematic Approach*. (2nded.) Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall Incorporated.
- Knirk, F.G., and Kent L.G. (1986). *Instructional Technology: A Systematic Approach to Education*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Knowles, M.S. (1989). *The Making of an Adult Educator: An Autobiographical Journey*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Merrill, M.D., Drake, L., Lacy M.J., Pratt, J., and the ID2 Research Group. (1996). *Reclaiming Instructional Design*. *Educational Technology*, 36(5), 5-7.
- Mink, O.G., Owen, K.Q., and Mink, B.P. (1993). *Developing High-Performance People: The Art of Coaching*. Reading, Massachusetts: Addisor – Wesley.
- Richey, R.C. (1986). *The Theoretical and Conceptual Bases of Instructional Design*. New York: Nichols.
- Seels, B., and Glasgow, Z. (1990). *Exercises in Instructional Technology*. Columbus OH: Merrill Publishing Co.

Senge, P.M. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. Doubleday, New York: MCB UP Ltd.

Sergiovanni, T.J. (1994). *Building Community in Schools*. San Francisco: Jossey-Bass.

Translated Thai References

Bureau of Administration of Secondary Education. Ministry of Education. (2010). *Guidelines for Learning Management in International Standard Schools*. Bangkok: Office of The Basic Education Commission. (in Thai).

Chookamnerd W., Sungtong E., and Kerdtip C. A Model of a Professional Learning Community of Teachers Toward 21st Century Learning of Schools in Thailand. *Hatyai Journal*, 12(2), 123-134. (in Thai).

Kruekamai W. (2015). *Educational Supervision*. Chiang Mai: S. Printing. (in Thai).

Kruekamai W., and Kodsiri C. (2018). *Full Research Reports Research Project to The Development of Coaching and Mentoring Supervision to Enhance Learning Management in 21st Century in The Service Area of The Office of The Basic Education Commission in Chiang Mai Province*. National Research Council of Thailand (NRCT) with Chiang Mai Rajabhat University. (in Thai).

Laohajratsang T. (2018). *Innovative Educational Information Technology for Thailand 4.0 Era*. Chiang Mai: Tong Sam Design. (in Thai).

Morya P., and Namwan T. (2018). Development of Supervision System by Coaching in School of The Secondary Educational Service Area Office 24. *Sakon Nakhon Graduate Studies Journal*. 15(69), 52-61. (in Thai).

Panich V. (2012). *The 21st Century Skills: Learning Skills*. (3rd ed.) Bangkok. Sodsri-Saritwong Foundation. (in Thai).

Payakkul D., and Chomphucome W. (2016). The Development of Educational Supervision's Competency of Professional Supervision. *FEU Academic Review*. 10(4), 161-174. (in Thai).

Sungchai K. (2009). *The Development of Science Teachers' Instructional Supervision Model for Developing Academic Capabilities of Science Talented Students*. Thesis, Doctor of Philosophy Program in Curriculum and Instruction, Graduate School, Silpakorn University. (in Thai).